

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny --- hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " --- "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt' roka --- 1 " --- "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JÁN MOLNÁR.	Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Podporujme kresťanskú tlač !

O tejto otázke s našimi priateľmi prehovorí je práve na čase. Tí ľudia, ktorí noviny čítajú, buďto si podržia dosiaľ čítané noviny i na ďalej, alebo si na nové predplatia. Za čo peniaze dávame, to si vždy musíme dobre obzreť, či je to niečo hodné a či nám to zodpovie. Obzvlášť pri tlači, pri novinách táto otázka má veľký význam. Kresťan katolík môže a má len poriadnu, kresťanskú tlač čítať a túže podporovať. Vec je sama v sebe tak jasná a predsa jej mnohí kresťania bohužiaľ porozumeť nechcú! Čítajú a predplácajú mnohí a mnohí na také noviny, ktoré skoro v každom svojom čísle práve to obrážajú, to obracajú na posmech, čo dľa presvedčenia kresťanov je vznešené, je sväté. Také noviny, ktoré radosť si v tom nachádzajú že kresťanské pravdy, obrady, kňazstvo pod bársjakým kepienkou napádajú, tých, ktorí so svojim neznabožstvom sa bezočivo chvastajú, ešte vychvalujú, v žiadnom poriadnom kresťanskom dome trpeť nemáme. S takými to naničhodnými plátkami von z kresťanských domov, do pece s nimi, čo ich aj zdarma rozposielajú.

Dozaista bratia drahí na takéto slová očujete tisíc a tisíc vyhovoriek. Z krátkosti na tieto vyhovorky odpovedajte len toto :

Kto na protikresťanské noviny z bársjakého cieľa predpláca, ten našim nepriateľom do ruky peniaze dáva. Z tých peňazí, ktoré jako predplatok sa zašlú na nekresťanské noviny, platia sa tí ľudia, ktorí do novin píšu. Taký človek teda, ktorý na bezbožnú tlač predpláca, so svojimi peniazmi platí tých ľudí, ktorí na

Krista, cirkev, kňazov atď. hanu a špinu kydajú. A prečo taký predplatiteľ tých špatných ľudí platí? Preto, aby títo za jeho peniaze Krista obrážať mohli. Tu žiadna výhovorka nikomu nespomôže. Taký človek, ktorý nepriateľov Krista za to napomáha, aby sa kresťanské zásady napádať a obrážať mohli, viac nech nepočíta na to, aby ho za dobrého kresťana držali!

Protikresťanské noviny ani zdarma poslané poriadnym kresťanom neslobodno prijať a v dome držať. Nech nám ich posielajú koľko chcú, zašlime ich nazpät. Zlé časopisy sú pre každého človeka nebezpečné, pokiaľ kto ich číta, pomaly ztratí vieru a s tým i duševný pokoj. Zlá tlač prináša riadne to, za čím hriešny človek najväčšmi bažie. Preto sa v nej nachádzajú samé klebety, osočovanie ctihodných osôb, štváranie rôznych strán proti jedna-druhej, Vysmievanie cirkevných zákonov, ústavov, neraz verejne, mnohokrát zpomedzi riadkov, z nej možno vyčítať. S úľubou uverejňuje nekresťanská tlač hanobné činy všeliakých zločincov, čo všetko dušu človeka nepozdvihne, ale ju ku bahnu hriechu, nevery, vlačnosti fahá. Najväčšia moc a zbraň bezbožnej tlače sú: *luhaniny a osočovanie*. Keby tieto sa netlačili, nepriatelia Krista nemali by proti kresťanstvu čo písať. *Takéto časopisy teda poriadny kresťan nielen že podporovať, ale ani čítať nesmie*. Kresťan jedine nech kresťanskú tlač číta a podporuje. S týmto nielen sebe osoží, že si dušu od zľazy zachráni, ale preukáže službu i veci kresťanstva, keď ten tábor so svojimi peniazmi podporuje, ktorý neohrozene, verejne bojuje za Krista.

Kresťanská ľudová strana v kra- jinskom sneme.

V krajinskom sneme a mimo neho kresťanská ľudová strana použije každú príležitosť, aby na základe nezmeniteľného programu svojho od zákonodarstva žiadala ochranu do života ľudu siahajúcich sociálno-politických a hospodárskych záujmov. Tomuto s odpovedne i z príležitosti pojednávania krajinského rozpočtu na rok 1912. pri torbe ministerstva vnútorných záležitostí v piatok 24. novembra stanovisko kresťanskej ľudovej strany nasledujúcou rečou označil pápežský praelát a krajinský vyslanec

Ján Molnár.

Po odobraní sa v mene strany od odstupujúceho podpredsedu snemovne Franca Kaboša, rečník prešiel k pojednávaniu rozpočtu a zvlášte tých záležitostí, ktorých prevedenie v rámci ministerstva vnútorných záležitostí súrne žiada kresťanská ľudová strana. Medzi týmito záležitosťami najprvnejšie sú: sloboda rečenia, shromažďovania a spolčovania. Všetky tieto tri slobody jestvujú síce u nás, lež len na papieri, zákonmi neni sú zabezpečené, bo keby byly zákonmi poistené, nemohly by sa také veci stávať, z akých len jednu druhú chcem spomenúť.

Sloboda rečenia.

Stalo sa ku príkladu v jednej stolici Hornouhorska — bo je to krajina administratívnych pašov — že keď jeho excellencia gróf Ferdinand Zichy rečnil v jednom našom shromaždení, patričný hlavný slúžny nielen že ho dal obklúčiť žandármi, lež i na samé podium, takže rečnil, za chrbát postavil mu dvoch žandárov s nasadenými bajonetmi. Tak zachodil s ním spomenutý hlavný slúžny, ako s areštantom na lavici obžalovaných pred súdom. Stalo sa tiež, čo som na vlastné oči videl, že keď my z ľudovej strany chceli sme vydržiavať ľudové shromaždenie, patričný hlavný slúžny dal nás obklúčiť 40 žandármi.

Jedon hlas (z pravej): Bezpečnosti k vôli! (Smiech.)

Ján Molnár: Nie k vôli bezpečnosti, práve som to chcel povedať, keď ma pán vyslanec v reči pretrhol, práve nie z tej príčiny, aby nás

bránil, bo napadnúť nás neprišlo tam nikomu ani na myseľ, lež aby obecenstvo od nás odstrašil, aby sa k nám ani priblížiť nemohlo a následkom toho, aby sme rečnili do luftu.

Ctená snemovňa! Takto vyzerá v Uhorsku sloboda rečenia. Aká je to paródia toho, že keď na príklad londýnsky kardinál arcibiskup v Hydeparku spatrí množstvo robotníkov, ktorých je najväčším ochrancom, stane si na jednoduchú lavicu, aké sú tam v parku a drží im reč cez viacej hodín, ani jednému policajtovi ani jednému scherifovi nepríde ale do rozumu aby ta poslali policajtov peších alebo na koňoch, nechajú ho rečniť, bo si vedia vážiť slobodu rečenia.

Zoltán Vermes: Bo nebúri ľud. (Hluk.)

Mikuláš Zboray: Ty tiež nebudeš dlho búriť! (Hluk.)

Ján Molnár: Pred vami, pane vyslanec, čo ste ma pretrhol v reči, keď dakto verejne vystúpi a pravdu ohlasuje ľudu, hneď je buričom preto aj hovoríte, že sme my buričia.

Sloboda shromažďovania.

Podobne stojíme aj so slobodou shromažďovania sa. V zákonníku stojí, že máme slobodu vydržiavať ľudové shromaždenia. Túto slobodu predtým aspoň len natoľko obmedzovali, že každý, kto ľudové shromaždenie chcel vydržiavať, miesto, čas a predmetý shromaždenia jednoducho oznámil musel kapitáňovi alebo hlavnému slúžnemu. Ako ale Dezider Perczel bol ministrom vnútorných záležitostí, obmedzenie toto sprisnili takým spôsobom, že vydržovanie ľudového shromaždenia nielen že treba oznámil kapitáňovi alebo hlavnému slúžnemu, lež sa musí čakať, kým tí páni na to oznámenie odpovedajú a dovoľia ho vydržiavať, ináč o vydržovaní ľudového shromaždenia ani reči byť nemôže. Čo to ale má za následky? Nuž len tie, že medzítka vrchnosti na mnohých miestach alebo zakázu vydržiavať ľudové shromaždenie alebo pokračujú s vyberanou falošnosťou, Na zadané oznámenie totiž nedajú žiadnej odpovede a čakajú až do posledného alebo predposledného dňa, vtedy ale zakázu vydržovanie shromaždenia s tou odpoveďou: keď sa vám to nelúbi, apelujte.

Keby sme v nedelu chceli vydržiavať ľudové

shromaždenie, hlavný slúžny zakaže nám ho v piatok! Neni to teda trpká ironia, keď pri tom hovoria, aby sme apellovali? Jestli apellujeme k vicišpánovi, o tom ani reči niet že by vybavil appelláciu. Jestli ale telegrafujeme na ministra vnútra. ten dá tú odpoveď, že vec odoslal vicišpánovi a ten ju vraj vybaví. Nuž veď ju vybaví, ale kedy? Post festa. Keď na ľudové shromaždenie nikto viac ani nemyslí.

Sloboda spolčovania.

Nie ináč stojíme aj so slobodou spolčovania sa. Spolčovanie sa, utvorovanie spolkov pravda dovoľuje zákon, predsa ale v každom páde základné stanovy musíme poslať ministrovi vnútra ku potvrdeniu. S týmito stanovami ale neraz tak sa nám vodí, že v ministerstve vnútra aj dva roky ležia bez potvrdenia. Stalo sa, a to nie jedenkrát, ani nie desaťkrát, lež tridsať a štyridsaťkrát, že spolky stejného druhu a smeru utvurujú sa v 1, 2, 3, 4, 10, 20, 30 obciach. Jedna obec požičia si od druhej obce ministrom potvrdené stanovy, na ktorých teda len meno obce treba premeniť a cieľom potvrdenia pošle ich ministrovi vnútra. Čo ale v ministerstve vnútra ztvárajú s takými stanovami, je viac do smiechu ako do plaču! Dva i trikrát, posielajú ich zpiatky a žiadajú všeliaké opravy a doplnenia. Keď ale tieto všeliakými doplnkami opatrené a potvrdené stanovy, k založeniu stejného druhu spolku, požičia si tretia a štvrtá obec a pošle ich k ministrovi k potvrdeniu, akurát ich dostan zpiatky s tým, že žiadajú nové opravy a doplnky. Takýmto spôsobom trýznia občanov všeliakými nemožnými požiadavkami a hatia utvorenie i najpotrebnejších a najosožnejších spolkov.

Reforma stoličnej a mestskej verejnej správy.

Ďalšie, čo s úplným dôrazom žiadame, je základná reforma stoličnej a mestskej verejnej správy. (Schvalovanie z pravej.) Dľa mojej mienky náramne veľká chyba je, že verejná správa u nás slúži vždy len záujmom vlády a nie záujmom pospolitého ľudu.

Teodor *Mihályi*: Tak je, to je skutočná pravda!

Ján *Molnár*: Že mám pravdu, to sme videli pod vládou z koalície utvorenou. Kým pa-

novala koalícia, stoličná a mestská administrácia podporovaly stránky koalíciu tvoriace. Ak náhle ale koalícia prestala, všetky administrácie pripojili sa ku strane národnej práce, bo nová vláda vymenovaná bola z pracovnej strany. (Tak je! z krajnej ľavej.)

Géza *Polónyi*: A od každej strany rovnako žiadajú povýšenie platov.

Ján *Molnár*: ...čoho dôkazom je i to, že všetky administrácie o zlomkrk ponáhľaly sa sodpovedať žiadostiam vlády pracovnej strany a vysloviť sa proti obštrukcii. K tomu, ačpráve nie všade, lež na mnohých miestach medzítka administrácie s občanmi surovo zachodia, sú lenivé a strannické, čoho dôkazom sú premnohé ponosy a disciplinárne pokračovania. Ľud aj preto bojí sa administratívnych úradníkov. Nado všetko v stoliciach Hornouhorska trase sa od strachu ľud, keď — ako to hovorí — musí ísť pred pánov. Nuž a pri obecných a krajinských volbách čo ešte vyvádžajú úradníci administrácie!

Julius *Justh*: Hlasujú!

Ján *Molnár*: A to vždy na vládu (Smiech.) Obciam na príklad oktroujú, nanútia takých rychtárov, o ktorých občania ani slyšať nechcú. Viem nie jedon pád, lež mnohé pády, keď na príklad pri obecných volbách, úradník administrácie od občana vzal hlasujúcu cedulku, a tá sa mu nelúbila, nevložil ju do urny, lež jednoducho hodil ju pod stól. Zvláste ale pri krajinských volbách, aké tyranstva a ukrutnosti prevádzajú! Veď keby som to všetko chcel predniesť, mohol by som hovoriť aj do zajtrajšieho dňa. (Tak je! z ľavej.) Priam takto vyzerá ale aj šafárenie s verejným, obecným majetkom. Toho dôkazom sú najnovšie odhalené neriady v meste Munkáči. Podobných pádov bude v krajine aj viacej. Strana národnej práce, teda väčšina, týmto neriadom odpomôcť chce skrze soštátnenie verejnej správy, administrácie. Kresťanská ľudová strana ale ku tomuto nikdy neprivolí (schvalovanie z krajnej ľavej) a na toto poťažný zákonný návrh nikdy neprijme (schvalovanie z ľavej), tým menej môže prijať to spomenuté alebo nabitnuté junktin, aby akýkoľvek zákonný návrh o soštátnení administrácie, prvej bol pojednávaný, ako návrh o volebnej reforme. (Schvalovanie z ľavej a z krajnej ľavej.) Čo v

tomto obore žiadame a aj prijmemo, je to, aby policaj bola soštátnená. Prísne a s dôrazom žiadame tiež

Polepšenie verejného zdravotníctva.

Ja ako duchovný cez deväťadvadsať rokov chodil som do nemocníc, zvlášte do dvoch. A čo som tam zkúsil? V jednej nemocnici videl som to, že vo dvoch izbách a v troch sieňach kde riadne ležalo 30—40 chorých, bol jeden jedinký opatrovník, ktorého žena pre chorých varila. Kolko času mal ten opatrovník zaoberať sa s chorými a nakoľko sa tomu rozumel ako vyslúžený vojak, to ani spomínať neidem. O hroznom neriade a o tej nečistote akú som tam videl, tiež nič nehovorím, to ale už musím zvlášte vyzdvihnúť, ctená snemovňa, že nejedon ubohý chorý sotva prišiel do tej nemocnice, na tretí deň už sa mu blišcaly oči ako líške, čo bolo znakom horúčky, na ktorú mnohí aj zahynuli. Není preto divu, že sa ľud bojí a hrozí nemocníc a nepovažuje ich za ústavy k vyzdraveniu, lež za miesta istotnej smrti. Tie dve mesta, v ktorých som ja také veci zkúsil v nemocniciach, majú síce už poriadné moderné špitále, kolko je ale v krajine takých špitálov, ako boly tie, o ktorých som hovoril! Vôbec máme málo špitálov a málo lekárov! Mnohé obce, ba celé okresy nemajú žiadneho lekára. Prečo ale? Nuž preto, že okresní lekári tak mizerne sú platení, že z toho platu vyžiť nemôžu, privátnej praksi ale nemajú, preto na vypísané súbegy nehlási sa nikto a následkom toho stanice okresných lekárov nemôžu byť zaplnené. Žiadame preto, aby týmto mizériam bolo odpomožené a súrne žiadame praeventívne nariadenia nielen proti kolere, lež proti každého druhu chorobe a vtedy menej bude nákazlivých chorôb a nadovšetko na suchoty nepomre tak mnoho ľudí, ako posiaľ. (Schvalovanie z ľavej.)

Otázka vysťahovalcov a dosťahovalcov.

V krajinskom dome mnohokrát už bola reč o otázke vysťahovalcov. Túto vec častej spomenula zvlášte kresťanská ľudová strana. V tomto ohľade dosiahlo sa už aj volačo, pritomne ale znepokojuje nás tá okolnosť, že osnovu kontraktu uzavretého so spoločnosťou Pool ešte vždy neznáme a veľmi sme zvedaví, kedy pán

ministerpredseda predloží ho krajinskému snemu. Žiadame my ale zahatenie nielen vysťahovalctva, lež aj dosťahovalctva, prekazenie totiž toho, aby početné existencie bez existencie zvlášte z Galície zaplavily krajinu, bo oni na farchu padajú nielen ich súkmenovcom, privádzajú ich o reputáciu, lež nadovšetko na horných strunách Uhorska kresťanský ľud hubia ničia hmotne a mravne.

Volebná reforma.

Konečne súrne žiadame, aby zákonná predloha o reforme volebného práva čím skorej predložená bola krajinskému snemu. Spomínajú vôbec aj sedmoraké volebné právo. Hovorja, že volebné právo môže byť všeobecné, rovné, priamé, tajné, po obciach a nutné. Ja len to musím poznamenať, že keď do života uvedeme akékoľvek volebné právo, keď hneď aj s hore spomenutými siedmi vlastnosťami, s tým predsedom nedosiahneme úplnú garanciu slobody a neodvislosti volby, veď hľa, vo Francúzsku, v tejto klasickej krajine suffrage universelle-u, všeobecného volebného práva, kde toto právo má snáď všetky tie hor' udané vlastnosti, vláda do daru dáva 140 mandátov.

Nemám úmyslu, ctená snemovňa, z tejto príležitosti vykladať celý program kresťanskej ľudovej strany poľažne reformy volebného práva, len ta sa osvedčujem, že pluralitu neprímame a že náš program otvorene, smele a slobodne až vtedy tu vysvetlíme, keď krajinskému snemu predostrený bude zákonný návrh o volebnej reforme. Kým aj tento zákonný návrh nevidíme na stole snemovne, zatiaľ neprímame tento štátny rozpočet. (Hlučné schvalovanie a potlesk z ľavej.)

Prievidszká petícia.

Kráľovská Kúria výrokom 17. novembra vynešeným na vedomie dala pievidzskou petíciou zainteresovaným stránkam, že kráľ. tabula prešporská pokračovanie v tejto záležitosti zakončila, následkom čoho kúria pokračujúce pojednávanie petície ustanovila na 12. decembra.

Svojim časom verne opisali sme všetko, čo pri pievidzskej volbe vystrájali liberáli. Nešťastne a v každom ohľade pravde sodpovedne

udali sme, akými atrocitami a ukrutnosťami, medzitka liberálnej vlády pozbavili mandátu veľkých zásluh kandidáta kresťanskej ľudovej strany Kolomana Brestyenzskyho, ako napájali, ba aj podplácali voličov, len aby bojnícky praepošt oltárnik Lojzo *Rudnay* prišiel ku mandátu. Z tej príležitosti udali sme i mena tých ľudí, ktorých podplácali korteši liberálnej vlády.

Zadaná petícia zostavená bola v tak veľkých rozmeroch, že s ňou žiadne iné zadanie ku súdom porovnať sa nedá, v sväzku, skoro celej knihy na premnohých stranách udané sú jednotlivé pohoršlivejšie pády napájania a podplácania a zas na mohých stranách opísané sú ukrutnosti, ktorými jednotlivci hatení, ba i celé obce prekazené boli v hlasovaní.

Kráľovská Kúria nahliadla základnosť petície a ešte v jaseňi r. 1910. pod číslom 867—910. nariadila dokazujúce pokračovanie a poverila ním kráľovskú tabulu prešporskú. Vyšetrenie trvalo veľmi dlho, bo odôvodnenie petície udalo premnoho pádov, ktoré treba bolo dokázať, následkom čoho vyšetrenie zakončené mohlo byť len tejto jasene a všetky písma pred krátkym časom odoslané boli na Kráľ. Kuriu.

Pri vyšetovaní dokázaná bola nepodvratná pravdivosť všetkých udaných pádov a vyšlo na svetlo i mnoho príčin ku vypovedeniu neplatnosti prevedenej voľby. Na základe aj týchto príčin zákon nariaduje tak imperatívne, že Kráľ. Kúria akoiste zničí mandát praepošta oltárnika Lojza *Rudnayho*.

Kráľovskej Kurie IV. rada prítomne číslom 411—1911. na 12. decembra nariadila pokračujúce pojednávanie v záležitosti prievidskej petície, z ktorej príležitosti petíciu zadavších zastupuje budapešťanský pravotár dr. Karol *Bonta* a *Rudnayho* mandát bráni dr. Armin *Tetétleni*. Pojednávaníu predsedá sudca Kráľ. Kurie dr. Emil *Zachar* a referentom je sudca Kráľ. Kurie dr. Karol *Deis*.

Nad prievidským mandátom teda rozhodnuté bude 12. decembra a jestli v Uhorsku panuje ešte sblo pravdy a spravodlivosti, poslanckého mandátu pozbavený musí byť praepošt oltárnik, liberál Alois *Rudnay* a akoiste zvíťazí neohrozený kresťanský ľudák Koloman *Brestyenzsky!*

Z Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Porada Katolíckej Ľudovej Jednoty v stolici veszprémskej.

Organizácie Katolíckej Ľudovej Jednoty mesta Veszprém a stolice veszprémskej 27. novembra vydržiavaly poradu vo Veszpréme. Porade predsedal veľpraepošt dr. Julius *Rédey* a veľkostatkár Ondrej *Jankovich Besány*. Prednášky držali: Karol *Huszár* krajinský vyslanec, Anton *Csaplár* farár, Dezider *Szlabey* kapitulský kaplán a Alexander *Zsilavý* učiteľ Po porade vydržiavané boli zasadnutia odborných sekcií hospodárskych a priemyselných.

Agitacionálna cesta v stolici hevešskej.

Augustín *Gramantik* tajomník Katolíckej Ľudovej Jednoty od 9. novembra pokračoval v agitacionálnej ceste na území stolice hevešskej a z tej príležitosti nové organizácie utvoril a už jestvujúce posilnil v nasledujúcich obciach: Tárnaméra, Tárnazsadány, Boconád, Tárnaod, Erdötelek.

Utvorujúce shromaždenie na uzemi stolice Zala.

V stolici Zala nové organizácie Katolíckej Ľudovej Jednoty utvorené boli v nasledujúcich obciach:

Komázváros, Balatonmagyaród, Nagyrada, Orosztony, Zalasabár, Nemesrád, Szentpéterur, Felsőrajk, Hahót, Zalaszerdahely, Zalaszenthalasz.

Krom týchto, početne navštívené shromaždenia Katolíckej Ľudovej Jednoty vydržiavané boli v obciach Kossuthfalva (Bács), Zenta (Bács), Máriafalva (Vas) a v Arade.

Slovenskí slobodní murári.

Už aj tohoto náказu sme sa dožili! Doktorí národnári — tí moderní a pokrokoví, ktorí neveria v Boha — zakladajú lóžu slovenských slobodných murárov. Členov by už bolo z radov slovenských intelligentov, je to takrečená «naša mládež», ktorá nezná ani sväté písno, ani katechizmus a ktorá je najživším činiteľom na stránke národnárskej.

Mládež táto študovala a studuje zväčša na pražskej a viedenskej universite. Tam sala do

seba nauky modernistov, ktorí v ich spisoch o viere, o Bohu, o povolani človeka, o sriadení štátu, o sociálnych otázkach celkom inakšie pochopy majú, ako my «tmári, klerikáli a pápežníci». Mládeže tejto, vôbec slovenských pokrokov, vychovávateľom je český spisovateľ dr. Massaryk. V jeho novinás «Čas» zvaných, od dávna útočí na cirkev katolícku a v posmech uvádza všetko to, čo Slovákom až do včul svätým bolo. A Massaryk má vela učencov medzi Slovákami. Aký je majster, takí sú aj jeho učedelníci. Zásady Massaryka, Tolstoja a iných modernistov s celým chvatom prijali naši mladí národnári vodcovia a rozširujú ich v novinách a v letákoch. Oni to tvrdia — ako sa o tom i dr. Pavel Blaho, tiež modernista, vyslovil v Hodoníne i a shromaždení českých a moravských pokrokov, že vraj Slováci iba vtedy budú šťastni a blažení, keď ztrhnú zo seba jarmo klerikalizmu, ináč povedane, keď ostanú pokrokovcami, nevercami.

Ponevác slovenských pokrokov nenie ešte za tolko, že by mohli oni sami viesť organizáciu Slovákov, tak hľadali spojencov u socialdemokratov, maďarských radikálov a slobodných murárov. Medzi radikálmi najviacej dôverujú Kristófi, bývalému darabantskému ministrovi a z maďarských slobodných murárov dr. Oskárovi Jászimu, ktorého si vyvolili za svojho vodcu a velmajstra. Jászi (žid, predtým Jajteles) s radosťou prijal protektorát slovenských pokrokov a zaujal sa za nich v slobodnomurárskom denníku «Világ» zvanom. V týchto slobodnomurárskych novinách uverujú «naši mladí» svoje články v záujme stránky národnárskej, do Világu písava i Jászi (Jajteles) a robí náradu národnárskej politike.

Takto prišli naši poprední národnári (pokrovari) do úzkeho priateľstva so slobodnými murármi. A ponevác sú už náležite obrobení, átvoriť chcú lóžu slovenských slobodných murárov, aby dôraznejšie mohli vystúpiť na bojište a porátať sa s nenávideným klerikalizmom, ktorý ako oni blúznia, rozširuje len tmu, biedu a otroctvo.

Tak ďaleko sme teda prišli, že už aj medzi Slovákami vznikol ten pohyb, ktorý v západných štátoch taký krutý boj vede nielen proti katolicizmu, lež aj proti trónu. Rúca kostoly a tiež

aj tróny kráľov, ako to nedávno urobili portugalskí slobodní murári, keď v krajine vyhlásili republiku. Naši slobodní murári ďaleko sú ešte od toho, aby mohli takéto «diela» vyvádzať. Oni posiaľ vedú boj iba proti cirkve a proti kapitalizmu. Aby ale posilu dostali od ľudu, preto žiadajú všeobecné právo volebné, aby do krajinského domu dostalo sa čím viac kriklúňov a nevercov.

Naši národnári, keď s inšim nie, s tým na každý pád honosiť sa môžu, že medzi Slovákami rozšírili zásady pokrokarstva a antiklerikalizmu. V politike nedocielili zhola nič. V záujme hmotného zveladenia ľudu slovenského tiež nič nevykonali, v ohlade náboženstva docielili ale to, že Slováci na mnohých miestach nie sú viac tí nábožní ľudia, ktorí jednúc boli. Otravuje ich duch pokrokaršky. Nie viac Kristus je vodcom a ideálom tých ľudí, lež Massaryk, žid Jászi (Jajteles), Tolstoj, Bokányi, Bebel a iní nezna-bohovia.

Najsmutnejšie je to, že u boku slovenských pokrokov od prvku spatrovali sme istých kňazov katolíckych, ktorí za luterána a pokrovara Milána Hodžu viac pracovali, ako za cirkev a ľud slovenský. Služobníci Hodžovi a nábončí duchom Massarykovým otrávených pokrokov boli oni a nič iné. Ako oni mohli služby konať slovenským slobodným murárom, ako mohli tí pomýlení kňazia tehly a maltu nosiť ku vybudovaniu lóže slovenských slobodných murárov, to iba oni vedia. No, jestli ich agitácia za národnárstvo znamená boj za rozvoj kristianizmu, tak slobodní murári sú najlepši katolíci. Je to vlastne vaše dielo, páni duchovní národnári, že sú u nás už aj slovenskí slobodní murári. Keď pojdete vedľa ich lóže, bite sa v prisia a volajte: Mea culpa!

Ondrei Hladký.

Učme sa na svojej škode.

Kto by nelutoval tých kresťanov, ktorí tolké peniaze utratili vo veľkopolčianskej sporiteľne. Asi poldruha miliona korún zmizlo v rukách tých židov, ktorí tú šparkassu spravovali. Je to ohromná summa peňazí. Koľkú to prácu stálo, kým tie peniaze sošporovali si ľudia chudobní? Koľkí vkladatelia utratili všetky svoje peniaze!

Verili židom. Nepochybovali v tom, že sú ich peniaze na istom mieste. Ešte ani vtedy neztratil dôveru v židovskú správu šporkassy, keď sa už verejne vyprávalo, že šporkassa zle stojí, že v nej zlodeji garazdia, že sú výhlady na ohromnú ztratu.

Nuž ja, takí sme my kresťania. Sami sebe neveríme, židom ale áno. Kresťanovi nedáme utržiť, závidíme mu, neprajeme mu zveladok, židov však krmíme peniazmi a ani len nepomyslíme na to, že medzi židmi koľko je zlodejov, ktorí šlačia priamo na kresťanské peniaze. Znajú nás. Vedia akí sme. Vidia, že nedôverujeme jedon druhému, že sa dáme zaviesť a oklamať. Áno, oni vždy rátajú na našu hlúposť a krátkozrakosť. A nezklamú sa. Len sa treba pohliadnuť po krajine a zaraz zbadáme, kde sú židáci a kde kresťania, kde je majetok, bohatstvo a kde nedostatok a bieda. Kto sa zdiera v ťažkej práci a predsa nemá ničoho, kdežto trúdovia židovskí lenoši, šanujú sa a predsa sú bohatí a majú všetkého dosť.

Ako mnohí židáci za tak krátky čas prišli k tolkému bohatstvu? Ako je to, že bárs ktorý dedinský krčmár židovský vydá svoju Rachelu s venom 10—20000 korunným, ačkoľvek obyvatelia tej dediny sú zväčša chudasi? Kde sobral tolké peniaze? Ani neoral, ani nesial, ani na roboty nechodil a predsa ostal boháčom.

Akým spôsobom?

Úžeril a krčmáril. Kresťania boli takí hlúpi, že mu nanosili kopu peňazí. Po groši, po korunke. Babka k babce a o pár rokov ostal židák kapitalistom. Virilistom. Zemepánom. Zemanom s predikátom: Bendegúzfalvi Kohn Samuel. Pri stoličných a ablegátskych voľbách jeho je prvé slovo. Dobré je zapísané u slúžneho u föispána.

Nuž ja, takto to vyzerá s našimi kazármi. A myslíte, že sa kresťania učia z toho, že sa hádam sdružujú k obrane proti úžerníkom kazárskym? Že si hádam schovávajú peniaze pod desiaty zámok, len aby sa nedostali do rúk kazarom?

Horký že! Robili sa pokusy s kresťanskými konzumami a úverkovými spolkami. Tieto mali prispieť k pomoci kresťanom. Tie mali ľudu poskytnúť lacný úver. A výsledok? Konsumy a úverkové spolky rad-radom buchly ešte aj v

takých obciach, kde ich spravovali svedomití a obetaví ľudia. Prečo? Pre nedbalosť a lahostajnosť kresťanov. Mnohí kresťania väčšiu dôveru majú ku kazárovi, hoc i vedia o ňom, že ich ošudí, ako ku kresťanovi.

Tak to bolo i vo Veľkých Topolčanoch. Je tam aj kresťanská peňažná banka. Vkladatelia zkrachovanej židovskej šporkassy mohli si zachrániť svoje peniaze, keby ich boli vložili do kresťanskej banky. Neurobili to. Tam to máte teraz. Oplakávajú vyše poldruha milióna korún.

Lutujeme vás, spolubratia naši. Bárs by kresťania učili sa na vašej škode! Bárs by utvárali kresťanské sporitelne. Bárs by zanikla tá nedôvera a závišť, ktorá panuje medzi kresťanmi! Bárs by sme sa naučili šanovať náš zárobok! Bárs by sme sa varovali úžerníkov kazárskych! Bárs by sme sa už raz pridržali toho vznešeného hesla: Svoj k svojmu! Kresťania kupujte len u kresťanov!

Záhorský.

Preč s alkoholom!

Vo vážnom a veľavýznamnom protiliehovom boji, prvé miesto zaujíma Amerika. Na území pittsburgského biskupstva účinkuje 500 anti-alkoholických kňazov. Pastierské listy amerických biskupov nariaďujú, aby deti pred prvým sv. prijmaním povzbudzovali sa ku zloženiu toho sľubu, že do 21. roku svojho veku žiadneho liehového, opojného nápoja užívať nebudú. Na shromaždeniach a na plakátoch žiada sa tam všade a ustavične, aby vymerávanie pálenky vína a piva úradne obmedzené bolo. V Amerike zavreté sú krčmy od soboty večer do pondelku rána. 99 percentov železničiarov neužíva tam žiadneho liehového nápoja. Opitého človeka bez ohľadu na jeho spoločenské postavenie, zavrú, bárs by ten istý akúkoľvek veľkú škodu mal následkom toho; a preto divý krik, hulákanie a všeliaké pohoršlivé výstupky neznepokojujú tam uličnú premávku, ako sa to — žiaľbohu — veľmi často stáva u nás zvlášte v nedeľu a v deň jarmočný, čo som s veľkým zármutkom videl i na ostatnom starovešskom trhu.

V Irsku je rehoľa kapucínov antialkoholická a čo sa svetského kňazstva týka, dve tretiny docela zdržujú sa liehových nápojov. V

Polsku, v tejto chýrnej krajine vutky, na nemecko-polskej strane boj proti alkoholu začal jeden professor bohoslovnia so siedmymi klerikami a teraz šesť časopisov a moc letákov bojuje proti alkoholu s tým heslom: budúcnosť je naša!

V Belgicku protilievový spolok má 10.400 údov, medzi tými je 400 kňazov.

V Holandsku je 40.000 antialkoholických detí. Tam kňazia a učitelia berú veľkú účasť v boji proti alkoholu a majú aj svoj osobitný protilievový spolok.

V nemeckom Švajciarsku a v celom Rakúsku antialkoholický spolok od roku 1904. dovedna spočíta 16.000 dospelých údov, 60.000 detí a 6000 kňazov.

V najnovšom čase — chvála Bohu — aj u nás v Uhorsku začal sa boj proti najhoršej plige človečenstva, proti jedovatému alkoholu. Máme tiež už vyše 100 kňazov katolíckych, ktorí stali sa neuprositeľnými nepriateľmi zkazovného liehu. Dal by Pán Boh, aby ich čím viaceri nasledovali aj z nášho slovenského ľudu. Šťastlivý je každý človek, ktorý dušu a telo zabíjajúce opojné nápoje úplne vytvorí zo svojho života.

F. K.

POLITICKE CHYRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Kresťanská ľudová strana snemová 22. novembra o 7. hodine večer vydržovala poradu vo vlastnom kruhu. Skutočný vnútorný tajný radca, bývalý minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár *Zichy* po zahájení porady predniesol, že pre valné zhromaždenie katolíkov Uhorska nebolo možno prvej vydržať poradu. Prítomne ale tak z príležitosti pojednávania krajinského rozpočtu ako aj následkom všeliakých chýrov, ktoré o osobnosti Štefana Rakovszkyho kolovali po novinách, potrebné bolo členov kresťanskej ľudovej strany ku porade svoláť. Po ťažne výtečného člena strany, sk. vn. tajného radcu Štefana Rakovszkyho sdělil predseda gróf

Aladár *Zichy*, že mu ako predsedovi, Rakovszky poslal list, v ktorom oznamuje, že následkom neodolateľnej prekážky nemôže sa súčasťou v terajšej porade, spolu ale aj s dôrazom demontuje tie falošné chýry, ako by z kresťanskej ľudovej strany vystúpiť zamýšľal. Z vážnych príčin utiahne sa asnaď na čas z politického dejišťa, pri tom ale ostáva vždy verným členom kresťanskej ľudovej strany.

Po prednáške predsedu Mikuláš Zboray osvedčil sa v mene členov porady, že nakoľko s lútosťou bere v známosť, že Štefan Rakovszky na krátky čas zamýšľa opustiť politické dejišťa, natoľko z druhej strany tej nádeji dáva výrazu, že onedlho spojenými silami budú pokračovať vo veľkom diele kresťanského znovuzrodenia Uhorska.

Porada s oduševnením prijala osvedčenie Mikuláša Zborayho a za tým pri pojednávaní štátneho rozpočtu ustálení boli nasledujúci rečníci: pri torbe ministerstvá vnútra pápežský praelát Ján *Molnár*, Georg *Szmrecsányi*, Ján *Zelenyák*, Karol *Huszár*, pri torbe min. pravosudia Alexander *Simonyi-Semadam*, pri torbe min. orby Ján *Zelenyák* a Karol *Huszár* a pri torbe min. kultu a výučby Ján *Zelenyák* a Alexander *Simonyi-Semadam*. S tým aj zakľúčená bola porada.

Čo nového v politike?

Pri väčšej-menšej zaujatosti zákonodarcov pojednáva sa krajinský rozpočet na rok 1912. Zaujatosť našich politikov o túto najvážnejšiu záležitosť krajiny označuje zvlášte to, že tieto dni, keď práve pojednáva sa rozpočet torby ministerstva vnútra, ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry, ktorý toto ministerstvo zastupuje, odobral sa na vakácie a šiel na Semmering. Krajinský rozpočet bezmála preženú v krátkom čase, potom vraj nasledovať majú delegácie a za tým dlhšie prázdniny — čo je hlavná vec pre liberálov.

Národnári v zúfalstve.

Hodža píše v jeho Týždenníku, že vraj ľudáci v zúfalstve. Zaiste chcel napísať: národnári v zúfalstve. Ľudáci nemajú príčiny k zúfaniu. Kto však číta národnárske noviny, musí uznať, že takých hnusných vecí, aké tam jedon na druhého vykrikujú národnárski vodcovia,

Utonutie ztroskotanej lode.

dopustiť sa môžu ľudia len v najväčšom zúfalstve. Po odhalení týchto neriadov, slovenský ľud pravda nemôže viac veriť takým vodcom, **bo ako Hodža hovorí, je toho presvedčenia, že: zo psa nikdy nebude slanina.**

Zo snemovne.

V snemovni krajinských vyslancov pri pojednávaní rozpočtu torby ministerstva vnútorných záležitostí z kresťanskej ľudovej strany rečnili: pápežský praelát Ján Molnár, Ján Zelenyák a Georg Szmrecsányi.

Z CUDZOZEMSKA.

Taliansko-turecká vojna. Taliani minulého týždňa rozchýrili síce o sebe, že zvíťazili pri Tripolisi, pozdej ale vyšlo na svetlo, že ich Turci a Arabi porazili. Keď, ako teraz vidno, Tripolis nemôžu zaujať zbraňou, sľubujú Turkom, že uznajú suverenitu sultána na území tripolisiskom a že za prepustenie celej provincie hotovi sú platiť sto millionov lír.

Revolúcia v Čine. Revolucionárske čaty nad cisárskym vojskom najnovšie zvíťazili pri Nankinge a v susedstve cisárskych hrobov v Mandžurii. Čínska vláda vyhlásila síce konštitúciu, revolucionári ale nepripisujú tomu žiadnej významnosti.

BESEDNICA.

Dvaja bratia Sivoňovci.

Odmenou vyznačená rozprávka.

Napísal: Ondrej Kriston.

Foučné čítanie.

— Knížka táto predstavuje nám — začal staručký kňaz — čo sa stalo na svete, keď socialdemokracia prišla k vláde. Rozprávka zneje o istom Schmidtovi, knihviazačovi, o ktorom vlastne je celá tá knižočka. Tento Schmidt vám bol socialistom. Veľmi sa zaradoval, keď socialistická vláda nastala a tešil nesmierne prvým premenám, že vraj svet bude hneď inakšie vyzerať. Socialistická vláda usilovala sa prácu rovnako podeliť. Ale

bola prekážaná: lebo za zahradníka, cukrára, dozoreu robotníkov našlo sa ich kolkokoľvek; lež vymetačom ulíc, zametačom smetí, šarhom nechcel byť nikto. A preto bolo treba nútiť ľudí k ich zamestnaniu. Tak i ženu Schmidtovu odtrhli z rodinného kruhu a postavili ju za dozorkyňu v jednom ústave pre výchovu detí. Teraz už náš Schmidt veľmi neželal socializmus, keď ho takto pozbavili vernej družky života. A keď im ešte i dievčatko, Anku, silou-mocou vzali z domu a poslali do voľajakého deti vychovávajúceho štátneho ústavu, vtedy chudiak Schmidt len o to prosil, aby ju aspoň tam dali, kde môže byť s matkou. To ale nedovolili, lebo dľa rozumu socialistov, tak treba vychovávať dieťa, aby sa nikdy ani nedozvedelo, kto mu je otec, kto mu je matka, Chlapčeka Franca, ktorý bol sadzačom v knihtačiarňi, preložili — či chcel alebo nie — do cudzieho ďalekého mesta. I jeho odtrhli od rodiny. A potom chudiaci Schmidtovi museli sa prevláčať do všeliakých bytov, lebo oni sami nemohli si hľadať hospodu, lež vrchnosť im dala, aký sa práve dostal. — Konečne Franko ušiel z krajiny a ubohá Anička zomrela pod macošskými rukami cudzích štátnych opatrovateľkyň. I starú Schmidtovú zronil tak veľký zármutok, ktorý všetok mohla dakovať víťaznému socializmu. Ešte väčší nepokoj panoval, nežli predtým. Veľmi často boly vzbury po uliciach. Raz jedon z bratov Francoých núteň bol písať mu, že im otea pouliční buriči zastrelili práve vtedy, keď si chcel ísť dieťa navštíviť do vychovávajúceho ústavu. «V záujme svojich — písal — a v nádeji lepšej budúcnosti ostal socialdemokratom; ale v poslednom čase vytriezvel z osudného omámenia.» Toto písal o svojom úbohom dobrom otcovi osirelý chlapec.

Janko temer so zatajeným dychom a duševným smädcom počúval slová staručkého farára. A keď tento ustal v reči, povedal:

— Smutný to obraz!

Bolo vidno, že prípad Schmidtov bôlne naň pôsobil, tak, že temer spolu cítil, spolu trpel s tým nešťastným človekom.

— Vidiš, Janko — pokračoval farár — kolkým ľudom sa tak povodilo, jako tomu ubohému človekovi, ktorý hádam viac veril socializmu, ako samému Bohu. Ba tak sa povodí všetkým, ktorí svoju vieru a nádej složia do rúk socialistických vodcov, lebo títo nemôžu ich inam zaviesť, jako do večného trápenia, do večného zatracenia.

— Nešťastní ľudia — dokončil Janko Sivoň. Poďakoval sa pánu farárovi a pobral sa domov.

V jedon večer, keď sa už i najedli, Sivoňová plátala pri stole deťom šatočky. Muž ale, poľahujúc zo zapekačky, zahrúžil sa do myšlienok. Rozmýšľal o tom, čo mu staručký kňaz minule rozprával. Dvoje malých detí bavilo sa pri nich na zemi, stavajúc domčeky z klátikov.

Razom však Janko gazda, veľmi rozhnevaný, udrel pästou na stôl, že len tak zahučalo.

— Jaj, pre Boha, Janko! Čo robíš? Nazdala som sa, že sa pokrov preboril!

— Veď si len nedovolím, — povedal Janko — aby nám deti pobrali.

— Ježiš Maria! ktoré? Žofku? Janička?

— Keby ich aj deväť bolo, všetky.

— Ale kto že ich bere? A načo?

— Vláda. Vženú ich do jedného veľkého domu, jako barany do ovčince a potom voľaká, za peniaze najatá žena ich vychováva, lebo myslia, že rodič nevychováva deti, len mazná.

— Všemohúci Bože! — vzdychla Sivoňová zamyslene.

Žofka sa hneď bojzlive k nej pritulila. Janko ale k otcovi. Obidvoje deti úzkostlivo pozeraly ku dverám, či ozaj neidú už pre nich,

— V tej detskej kasárni — pokračoval Janko — ešte ani po mene nezovú dietky. Každé dostane po jednom čísle. Tak hovoria, že 19. je choré, 23. zomrelo. Ani to sa nesmú nikdy dozvedieť, kto im bol otec, matka. Tak to chce socialistická vláda.

Janičko s úzkostlivým plačom prosil otca:

— Otecko môj, nedajte ma tam!

— Horkýže fa dám, synčok môj. Čo by mi hneď pol krajiny dali za teba! Nedám fa ani za celý svet.

Vzal chlapčeka do náručia a keď ho na čele bozkal — nebol mäkkého srdca človek — slzy sa mu zaligotaly v očiach. A žena, tá plakala s deťmi.

Takéto prípady často sa opakovali u Sivoňov, keď Jankovi prišlo na um, čo čítal a čo mu staručký farár rozprával.

Ten živý a opravdový obraz, ktorý nespôsobnosť a darobnosť túžob socialdemokracie tak zrejme dokázal, zažal úplne svetlo v ubolenej duši Janka Sivoňa. Temer sa až haňbil, že to nebo-zem sľubujúce mámenie, čo hneď i na taký krátky čas, mohlo mu tak rozrušiť pokojnosť svedomia. Jeho duša sa viac pre toto nepobúrila.

*

Lež s Jankom Sivoňom sme sa už toľko zaoberali že popri ňom sme temer zabudli na osud Petrov, ačkoľvek je o veľa zaujímavejší.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNIK.

Svätý Otec Pápež Pius X. vydal novšie «motu proprio», v smysle ktorého *cirkevnú kľiatbu vyriekne na všetkých tých ľudí, ktorí cirkevnú osobu postavia pred svetský súd.* Toto «motu proprio» je vlastne obnovenie toho nariadenia pápeža Piusa IX., ktorý svojho času cirkevnou kľiatbou stihol všetkých tých, ktorí cirkevnú osobu prinútili pred svetský súd. Svätý otec Pápež Pius X. v tomto svojom najnovšom nariadení prikazuje, že všetky tie osoby — či svetské alebo cirkevné, či mužské alebo ženské — ktorí bez privolenia cirkevnej

vrchnosti cirkevnú osobu predvolajú či pred civilný, alebo kriminálny svetský súd, padnú pod cirkevnú kľiatbu.

Prísaha nových biskupov. Nový sombathelský biskup gróf Ján Mikes a nový szamosujvársky biskup dr. Vazul Hosszu 28. novembra predpoludním o 11. hodine složili prísahu pred jeho veličenstvom kráľom.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 19. novembra v deň sv. Alžbety akožto patrónky sídelného chrámu, slúžil slávnostnú sv. omšu a 20. novembra odcestoval do Prešova, kde veľpraepoštovi gr.-kat. kapitule osobne vúslovil sústrasť z príležitosti odumretia osvieteného pána biskupa grécko-katolíckeho Jána Vályiho a za tým prítomný bol na shromaždení katol. učiteľov stolice šárišskej. — Spolok nemocnice pre deti 19. novembra vydržoval prvé ročné shromaždenie, ktorému predsedal praelát praemonštratských kňazov dr. Melchior Takács. V shromaždení predostretá bola zpráva dľa ktorej pre spolok v jednom roku sossbieralo sa 12,208 korún a za tým vyvolené bolo úradníctvo spolku. — V deň sv. Alžbety, na pamiatku nebohej kráľovnej veľkolepé slávnosti usporiadaly: žiačky ženskej praeparandie kláštora Uršuliniek, žiaci hlavnej reálky a spolok sv. Alžbety na hlavnom gymnáziume praemonštratských kňazov. Spolok tento z tejto príležitosti chudobným žiakom udelil 600 korún pomoci.

Prešporok dostane universitu. V záležitosti tretej university deputácia mesta Prešporka v sobotu 25. novembra bola na výsiuchu u ministra kultu a u ministerpredsedu. Ku tejto deputácii poslaly zastupiteľov stolice: Vas, Zala, Moson, Trencsén, Komárom, Bars, Sopron a mesta Győr, Komárom a Sopron. Ministri sľúbili, že Prešporok istotne dostane štátnu universitu.

Z biskupstva spišského. Správa hruštinskej fary odovzdaná je hruštinskému kaplánevi Ignácovi Panyákov. — Rabčický farár Já Miklušica 6. novembra v 53. roku života svojho v švojom rodisku v Námestove zomrel. Aj v Erdődke bol za 8 rokov farárom.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Neočakávane, následkom prechladnutia, zomrelého osvieteného pána biskupa grécko-katolíckeho dr. Jána Vályiho za prítomnosti duchovenstva celého biskupstva, svetských a vojenských vrchností 23. novembra pochoval grécko-katolícky biskup z Kőrösu Julius Drohobezky. — Spolok katolíckych stoličných učiteľov 20. novembra vydržoval riadne ročné shromaždenie, na ktorom boli prítomní: osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie, hlavný župan Baltazár Semsey, barón Imrich Ghillány, Julius Bujanovics krajinský vyslanecovin, Elemér Szabó škol dozorca, Jozef Magyar mestský hlavný notár, pravotár dr. Achill Baán, dr. Štefan Dessewffy, mnohí professori a vo veľkom počte učítelia. Shromaždeniu predsedal mestský farár praepošt Adalbert Zaborovszky a Anton Mikita farár z Ternye držal prednášku o včelárstve. — *Stankahermány:* 19. novembra odbavovali tu slávnosť k ucte sv. Alžbety akožto patrónky kostola a obce, po-

dobná slávnosť k ucte sv. Katariny 25. novembra od-
bavovaná bola v obci Ternye. — V obciach: Geréb,
Malczó, Alsópagony, Regettő, Lénártó prestala už cho-
roba lichvy na pysky, preto už aj ztadiaľto dovolené
je lichvu na jarmoky doháňať.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky ?
Baňskobystrický biskup Wolfgang Radnai na podporu
katolíckej tlače znovu dal 2000 korún. — Koloman
Fehérváry dekan-farár obce Hradek, alumneumu ostrí-
homskej učiteľskej pripravovne dal 10.000 korún a
učiteľskému sirotincu tiež 10.000 korún. — Nebohý ča-
nátsky biskup Alexander Dessewffy, ako z teraz do-
končeného pojednávania ohľadom jeho pozostalosti vy-
svitá, čanádskej diecezi a temešvárskej nemocnici po-
ručil po 330.000 a v tej nemocnici zamestnaným mní-
škam k ich lepšiemu zaopatreniu zanechal 50.000 ko-
rún. — Ostrihonský knieža-primas kardinál Klaudius
Vaszary na kostol «Veľkej Patrónky Uhorska», ktorý
stavaf sa má v Budapešti na úradníckej osade, daro-
val 10.000 korún.

Chýry zo Spiša. V Bušovciach 13. novembra zho-
rela jedna a v Križovej Vsi zase 15. nov. požiaru padlo
v obeť 5 stodal. — V Kolčanoch nezbední opití mlá-
denci zabili rychtára. — V Novej Vsi stavaf sa majúci
vodovod stáť bude 210.442 kor. — Proti lubickej mešťa-
nostskej voľbe zadaná je apellácia. — Vlachská spori-
teľňa pri krachu veľkopolčianskej židovskej sporeiteľne
tiež ztratila 12.000 korún. — Illašovskí bývali urbáriál-
nici od ministra orby na opravenie pastvíška dostali
480 korún podpory. — Koritník pripojili ku Pollanov-
ciam. — Starolubovenski pekári zdvihli žalobu proti
haličským pekárom pre to, že im gšeft hubia. —
Starolubovenského kráľ. notára Vilhelma Áesa, ktorý
21 pozostalostných pádov len po opätovnom náhlení
a peňažitej pokute vybavil a v jednom páde až štyri
roky nechal ležať pozostalostnú záležitosť, košická kráľ.
tabula pre nedbanlivosť pokutovala na 500 korún. Tento
súdobný výrok potvrdila aj disciplinárna rada Kúrie. —
V Novej Vsi 1. sept. r. 1912. otvorí sa štátna ľudová
škola s päť učiteľmi a štátna detská útulňa. — V Spiš-
skej Sobote už začne účinkovať nový berný úrad. —
Na útraty domácich priemyselnych naukobehev, ktoré
tej zimy v našej stolici v 27 obciach majú byť sriadené
minister orby vykázal 16.370 korún. — Novovesko-hutňan-
ského mládenca Jána Kulyjáka, ktorý v Ig'ófürede vlá-
mal sa do Bergmannovej krčmy a 42 korún ukradol,
levočský kráľ. súd odsúdil na 1 rok a 3 mesiace do
žalára. — Rozpočet mesta Nová Ves na rok 1912. ob-
náša 698.994 korún príjmov a 698.601 korún výdav-
kov, zvyšok má teda byť 393 korún. V mesiaci októbri
z našej stolice do iných krajov Uhorska na železnici
odviezlo sa 204 kusov rožného statku, 8 oviec a 5
ošipáných. Statok má vysokú cenu. — V Novej Vsi
dňa 19. nov. v tamojšom katolíckom kruhu Matej Paj-
dussák dnchovný slovenského kostola prednášku držal
o tom, že v čom pozostáva socializmus v kresťanskej
spoločnosti. Prednášku počúvali i tamojší sriadeni so-

cialisti. — Dňa 19. novembra večer a v noci bol u
nás prvý novembrový dážď a sice 16 millimetrov, vo
vrchoch napadaly cez noc dva centimetry sňahu.

Zatknutí veľkopolčianski direktori. Vyšetru-
júci sudca dr. Béla Tejfalussy 25. novembra z podoz-
renia klamstva v Nitre do áreštu posadil direktora
v.-topolčianskej liehovej rafinerie Henrika *Felsenburga*
a Samuela *Polláka*. Zatknutí direktori sú pravda židia.

DOPISY.

Alsódiós (Prešp. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráčte prosím uviesť tieto riadky v našom mi-
lom «Krestane».

Pekná slávnosť odbavovala sa u nás v nedeľu 19.
novembra. Náš milý spoluobčan Lenhard *Dobšovič*, ko-
stolný otec, bývalý rychtár a jeho manželka slávil tento
deň 50-ročnú pamiatku ich sobášu (zlatý sobáš).

Slávnosť tá započala sa tým, že starci vedení ce-
lou rodinou, vnukami a vnučkami, v peknom sprievode
kráčali do chrámu Božieho, na obnovenie požehnania
sobášu.

Po hrubej svätej omši, pri ktorej zdejšia muzika
hrala, za prítomnosti všetkých veriacich, miestny pán
farár Jozef Suchány krásnou rečou privítal starých
manželov; a predstavil ich ako nasledovania hodný
vzor nielen rodine, ale aj celej obci. Vyzval ich, aby
dietky a vnukov jako oni vychovali v láske a svor-
nosti a prikladným životom svojim vždy za vzor slú-
žili i celej obci a pri tom ostarali sa a ostali vždy v
dobrej sile. Priaf im pán farár, aby Boh všemohúci,
ktorému dnes do chrámu prišli sa poďakovať za jeho
veľký dar, ešte na dlhé roky živil ich k radosti celej
rodiny a spoluobčanov. Napomínal pán farár ďalej
dietky, vnukov a vnučky k svedomitému plneniu prí-
kázaní božieho: «Ctíte otca a matku svoju». Aby ro-
dičia, jak dovčulku, tak aj naďalej len samú radosť
mali zo svojich dietok a tieto aby vždy väčšiu lásku
preukazovali svojim rodičom v ich krehkej starobe.

Reč pána farára dojala nielen starcov a rodinu,
lež aj všetkých veriacich, každému v očiach žiarili
slzy, znakom veľkého dojatia.

Po tom nasledovalo cirkevné požehnanie, po kto-
rom prítomní zaspievali: «Teba Bože chválime» a
tak v kostole zakončila sa slávnosť. Z kostola jubilanti
vedení dietkami pri sprievode zdejšej hudby vrátili sa
do domu, kde sa shromaždila celá rodina, mnohí cti-
telia starcov a dostavili sa i pán farár a pán organista.

Pri obede pán farár zase pekne pozdravil starých

manželov, vyzdvihol zvlášte ich kresfanské, dobré mravy a prijal im božského požehnanie. Po obede starý *Dobšovič* svojim vnukom a vnučkám — ktorých je ver' dosť — dával peňažité dary dľa veku, tak že aj nemluvniatku vo vankuši ušol sa pätkorunák čo pamiatka.

Všetci prítomní taktiež aj rodina z vidieku ostali pospolu až do pozdneho večera. Mládež obveselovala sa pri zdejšej hudbe, starší ale zábavili sa nevinne pri pohárku dobrého vína, ktorého náš *Dobšovič* ako usilovný a opatrný gazda dosť má doma zo svojho vinohradu.

Nech Boh živí našeho *Lenharda Dobšoviča* a jeho manželku!

Jeden Prítomný.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresfane».

Viac ako sto Starovesčanov cestou nášho ľudového ablegáta *Antona Beszkida* na ministerstve poslalo prosbu, v ktorej protestujú proti tomu, oby pre dobytčie jarmoky zadovážilo sa nové miesto a prosili to, aby sa tie jarmoky aj naďalej na starom mieste vydržovali. Túto prosbu poslalo ministerstvo k stolici, aby v tejto veci vyslovila svoju mienku. Starovesčania už aj tak platia 48 percentovú obecnú prirážkovú daň a teraz im zase novú farchu chcú na krky zavesiť. *Pánovia*, ani struna sa nedá na veki nafahovať!

V záležitosti notárskeho bývania minulého týždňa z hanušovského notárskeho okresu pod vedením ľudového ablegáta *Antona Beszkida* u ministerstva bola deputácia. Zastúpené boli všetky obce. Tak som čul, že tieto obce, to jest *Mafašovce*, *Gibely*, *Hanušovce*, *Jazersko*, *Relov* a *Hági* k tomu chcú nútiť, že by na notárske bývanie za privysokú cenu kúpili hanušovský *Gergelovský kaštieľ*. Obce pravda brania sa proti tomu, Načo je samospráva obce, keď nektoré vrchnosti násilne a svevolne zachádzajú s daňujúcimi občanmi?!

Hraničná rieka *Dunajec* už bárs veľkú škodu zapríčinila obci *Fridmann* a preto teraz *fridmannskí* gazdovia o to prosia ministra orby, aby *Dunajec* čím skorej bol regulovaný. V tej veci je im i náš ľudový ablegát *Anton Beszkid* po ruke. Na veľkopánske zábavy

a pohodlia, na všeliaké divadlá a cesty v *Tatrách* vyhadzujú sa tisíce ba milióny, o najšúrnejšie potreby biedneho ľudu sa ale nemá kto starať!

Prosíme dotyčné kruhy, aby tieto záležitosti vybavily k dobrému, už aj tak z ľahdej strany veľmi obťažného ľudu.

Úprimný priateľ ľudu.

Podolin (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Ctený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresfane».

Čo sa *podolinsko-orlovskej* železnice týka, ešte to treba, aby základné stanovy tej stavať sa majúcej novej železnice prijaly aj ostatné železničné spoločnosti. Keď sa to stane, minister obchodu redostre snemu zákonný návrh ohľadom vystavenia tej železničnej čiar. Teraz panuje tá všeobecná mienka, že otázočnú železnicu istotne začnú stavať v mesiaci *marci*. Ľudový ablegát *lubovenského* okresu *Anton Beszkid* všemožne namáha sa v tej záležitosti.

Podolinčan.

Fulyán (šářiš. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokostený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráďte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresfane».

Na grécko-katolícky kostol v obci *Fulány* obetovali posiaľ nasledujúci:

Star. Štefan Potas 10.— *korún*, *Michal Kniš* 10.— *Pavel Petro* 32.—, *Ján Fabula* 10.—, *Ondrej Macso* 20.—, *Lukač Varzali* 10.—, *Štefan Natejovski* 20.—, *Ján Vaško* 20.—, *Štefan Feczko* 20.—, *Ján Miklós* 10.—, *Ján Choma* 20.—, *Ján Rindos* 20.—, *Michal Mucha* st. 10.—, *Georg Červeňak* 10.—, *Ján Knis* 10.—, *Ján Marinčak* 20.—, *Jozeľ Pekár* 10.—, *Georg Varzali* 30.—, *Anna Fortuna* 7.—, *Ján Krul* 10.—, *Georg Janičko* 50.—, *Andro Hajdu* 10.—, *Štefan Choma* 7.—, *Štefan Leško* 12.—, *Georg Janicsko ml.* 7.—, *Štefan Potas ml.* 20.—, *Ján Miklós st.* 10.—, *Michal Mizsiesko* 4.—, *Štefan Mucha* 22.—, *Michal Fedor* 12.—, *Michal Mucha ml.* 30.—, *Gdo a Potas* 7.—, *Michal Ivanko* 5.—, *N. N.* 10.—, *Michal Fedor ml.* 20.—, *Anna Kovaly* 5.—, *Štefan Potas* 10.—, *Andrašova Roszkos* 10.—, *Ján*

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal prevádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevzme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa grácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý pešará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne poveruje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel oschu. 3. Kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 4. Ústav nerobiac nároky na podiel oschu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v notových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Mucha 20.—, Ondrej Roszkos 100.—, Jozef Pavuk 10.—
Zuzanna Leško 1.—, Ján Juhász 5.—, Matias Szkladani 10.— a Ján Vaskó 10.— korún.

Všetkým veľkodušným darcom privoláva srdečné
Pán Boh zaplať *Správca kostola.*

* * *

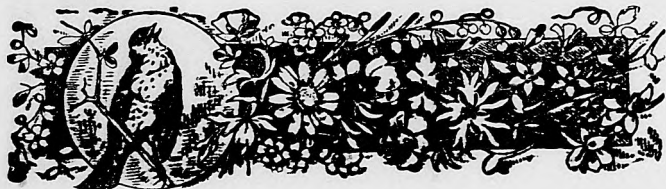
Hafka (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Hafčanskí gazdovia, ktorých je len 24, kaplnku v ich obci dali pokryť plechom. Všetky 1730 korún obnášajúce útraty oni sami snášali. V tej veci za príklad si ich môže vziať nejedna väčšia obec. Smelo možno povedať, že ich kaplnka je teraz najpeknejšia v celej Magure. Za ich veľkú a vznešenú obeť aj touto cestou pred celou verejnosťou vyslovujem im srdečné vďaky. Nech im Pán Boh všetko, čo vydali, stonásobne vynahradí.

S Bohom

Franc Klein,
farár richvaldský.

Rozmary a Žarty.

Na polovačke. Na jedného zajaca strielajú traja nedelní polovníci a netrafia ho.

Jeden z nich: Naše šťastie, že ten huncút nemôže hovoriť.

*

Zo školy. — Ako sa voláš? — pýta sa učiteľ v prvej triede,

Jozek: Z predku Jozek a zo zadku Tehlár.

*

V krčme. Icig: Čo myslíte, Janku, či bude vojna?

Janko: Kolko hodín je teraz?

Icig: Dvanásť už prešlo.

Janko: Vtedy zaiste bude, keď nie s iným, s mojou ženou.

*

Potešenie. Farár: Nermutte sa Štefane, keď vám Pán Boh i vzal vašu spoločnicu, však tam hore znovu sa uvidíte.

Gazda (rozmyšľajúc): Milý velebný otče, však práve to je to, čo ma najviac trápi.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krešťana!»

Spisy redakciou odporúčané.

Najnovší 9. sošit spisov Jednoty Katolíckeho Eudu zvlášte poučného a zanimavého obsahu opustil tlač a rozposiela sa zdarma všetkým členom, ktorí svoje poplatky usporiadali.

Dľa všestrannej zkušnosti zahatenie nebezpečných chorôb v prvom rade previesť sa dá utlačením každodenne predchádzajúcich nepatrných neduhov. Tento cieľ dá sa zvlášte dosiahnuť upotrebovaním Örkényiho lipomädu (Syrup), ako dobrého prostriedku proti kašlu, zádychu, zašľajmovaniu, poteniu sa v noci, nátku, influencii atď. Prostriedok tento rozpúšťa šľajm, podporuje chuť k jedeniu a zvyšuje váhu tela. Flašu na prábu za K. 3.—, veľkú flašu za K. 5.— zasiela s poštovou dobierkou hlavný sklad: lekárň Huga Örkényho Budapest, Thököly-ul. 28. K objednávaniu v sklade č. 103.

Z drotovej pleteniny shotovujú sa najlacnejšie a najtrvácnejšie ploty. V tomto ohľade bez súběžníkov je Privilegované Hungária pletivo, ktoré dorába jedine Alexander Haidekker (Budapest, VIII. Üllői-út 48/17.) fabrika drôtových pletenín na ploty, kde železné drôtové pleteniny, ploty, brány k dostaniu sú za najlacnejšiu cenu. Obrázkový cenník a rozpčet na žiadosť ochotne odosiela sa každému.

Odkazy redakcie.

S. K. Sz. Pre nedostatok miesta nebolo možno všetko uverejniť.

B. H. N. Tešíme sa tomu obratu. Obávame sa ale, že aj to je len hriješne špekulácia.

S. F. S. Odporúčame Vám kalendár Katolíckej Eudovej Jednoty. Tam najdete všetko čo potrebujete.

Obchodná týždenná zpráva.

V *Budapešti*, 28. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiskká, nová	---	---	---	kor.	23:20—24:10
» stolnobelohradská, nová...	«	---	---	«	22:85—23:50
» peštianska, nová	---	---	---	«	23:20—23:75
« banátska, nová...	---	---	---	«	23:20—23:90
Jačmeň nový, prvotriedny	---	---	---	«	18:80—19:20
Raž prvotriedna	---	---	---	«	19:85—20:00
« druhotriedna	---	---	---	«	19:40—19:75
Ovos prvotriedny	---	---	---	kor.	19:40—19:80
« druhotriedny	---	---	---	«	19:00—19:20
Kukurica	---	---	---	«	16:80—17:10
Rasca (kmín)	---	---	---	«	78:00—78:00
Konopné sáme	---	---	---	«	29:50—31:00

Datelinové sãme, červená datelina kor. 180.00—190.00
 " " lucerna --- " 120.00—136.00
Mak --- " 106.00—125.00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18.00	17.60	17.20	16.80	16.40	16.00	15.50

č.	7	7½	8
K.	15.00	14.40	9.80

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné --- --- --- --- ---	kor.	13.00—13.20
" hrubé --- --- --- --- ---	"	13.10—13.30
Fazula veľká biela --- --- --- --- ---	"	27.00—29.00
Fazula strakavá --- --- --- --- ---	"	34.00—34.50
Zemiaky (hornouhorské) biele --- --- --- --- ---	"	---.---.---
" " ružové --- --- --- --- ---	"	---.---.---
" " žlté --- --- --- --- ---	"	---.---.---

Hrach lúpaný --- --- --- --- --- kor. 56.00—57.00
Hrach nelúpaný, čistý --- --- --- --- --- " 30.00—32.00
Šošovica čistá --- --- --- --- --- " 40.00—63.00
Proso --- --- --- --- --- " 18.00—20.20

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

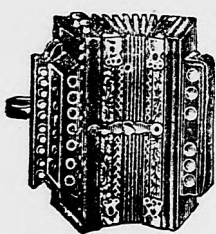
Sviňská masť budapeštianska --- kor. 159.00—160.00
Slanina mestská 4-kusová --- " 134.00—135.00
 " " 3-kusová --- --- " 136.00—137.00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový --- " 48.00—48.00
 " " White-Star (***) " 42.00—42.00
Cukor v klobúkoch --- --- --- --- --- " 102.00—102.50
 " kockový --- --- --- --- --- " 104.50—104.50
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill " 66.00—66.50
Spiritus raffinovaný, odanený vo veľkom --- --- --- --- --- " 215.00—215.50

Dobré harmoniky K 4.40

Žiadne trovy za clo. Odpredané viacej ako 150.000. Žiadne riziko
 Zámena povolená alebo návrat peňazí.

Číslo 300¾ 10 tastiek, 2 registre 28 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 4.40
 Číslo 65¾ 10 tastiek 1 register 28 hlasov, veľkosť 25x14 cm. K 4.80
 Číslo 656¾ 10 tastiek 2 registre 25 hlasov, veľkosť 30x15 cm. K 5.40
 Číslo 305¾ 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 24x12 cm. K 6.—
 Číslo 663¾ 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—
 Školka k samoučeniu na teže harmoniky zdarma.
 Zasiela s poštovou dobierkou c. a dvorný zásielca

HANNS KONRAD, Vývozný dom hudobných nástrojov
 Brüx číslo 2831. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posielajú sa každému franco a zdarma.

Verte že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
 za 6 korún franco posielajú 3 veľké alebo 6 stredných fľašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Pred vianocami

má každý, čo zaujme sa za vianočné dary, poštovou dopisničkou žiadať si môj bohato ilustrovaný, veľký výber vianočných darov obsahujúci hlavný cenník, ktorý na žiadosť každému posielajú sa zdarma a franco Cis. a kráľ. dvorný zásielca

HANNS KONRAD
 Brüx číslo 2853. (Č.)

Na čase je

k bližiacim sa vianočným sviatkom poštovou dopisničkou dať si doniesť môj bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 3000 vyobrazeniami, ktorý obsahuje potrebné články a dary každého druhu, na žiadosť ochotne posielajú zdarma a franco cis. a kráľ. dvorný zásielca

Hanns Konrad
 Brüx číslo 2855. (Čechy).

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima ma polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; najfajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franco.

Hotové postele

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franco. Výmena alebo návrat nezapovolené. Za nezopovedné návrat peňazí obsírný cenník zdarma a franco.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Pri objednávkach kna naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Od desaťročia
 upotrebuje sa s mimoriadnym úspechom nie z vnútra, lež zvonku proti lámke a pakostnici
KRIEGNER-a
 Prevýtuje všetky iné lieky proti klaníu, lúpaníu, boleníu drieka a kosti atď. Cena malej fľašky 1 K, veľkej fľašky 2 kor. K dostaniu v každej lekárni. — Poštou každodenne rozposiela Kriegner lekárneň Budapest, Kalvin-tér

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna
 Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvrelaj Ludvika Kállai elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe s dvojm vystrojením ku čisteníu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebny stroj prítomnosti
 Bez strojníka lahko k vedeníu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

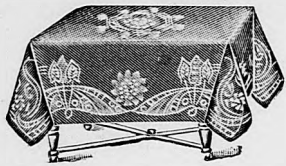
Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteníu a ku siatiu atď.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podaríly.
 Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franco.

Rušeň!

Stolové a posteľné garnitúry

v najsolidnejšom a najmódnejšom prevedení! — Žiadne riziko! Zámena dovoľená, alebo peniaze späť! Č. 2081.

Bouerette garnitúra (2 posteľné prikrývadla asi 140x190 a 1 obrus asi 138x138 cm.) so zatkanou peknou kvetinovou obrubou z vlny bordočervenej, alebo olivovej farby v konkurenčnej jakosti K 11-50. Jednotlivo posteľné prikrývadla K 4-20. Jeden obrus K 3-10. Č. 2165. To isté v lepšej jakosti K 13.—. Jednotlivo prikrývadla K 4-75. Jednotlivo obrusy K 3-50. Garnitúry v jemnejšom prevedení, v hojnejších vzorkách K 15.—, 16.—, 18.—, 20.— a vyššie. Bohatý výber v mojom hl. cenníku.

Rozposiela na dobierku svetová firma c. a k. dvorný dodávateľ **Hanns Konrad**, vývozný obchod, Brüx číslo 2835. Čechy. Píajte moj hlavný cenník s ca. 4000 obrázkami darom a franko.

Aký domáci liek

mám potrebovať?

Kto raz pokúsi

S. Erényi-ho

Rádium slanovinový lieh

ten z presvedčenia len ten bude potrebovať, bo mnohostranné pôsobenie jeho je nad všetko očakávanie. Nie en že občasťuje, posilňuje, než aj mimoriadne **desinfikuje**. Obširnej vy-: svetluje úprava upotrebenia. ::

Fľaška **44 halierov** všade. Kde neni k dostaniu, tam treba objednať poštou, 10 flášiek za 4 kor. 40 hal. posielá franko :

S. Erényi Rádium slanovinov. liehupodnik NYIREGYHÁZA.

Hlavné zastupiteľstvo Uhorska **Vadas és Görög V., Korall-utca 11. sz. Jozef Rottmann Murányi-utca 36.**

Vianočné dary pre chlapcov.

Laterna magica

Laterna magica, čierna s niklovým objektívom s tromi ptičkami línzami, petrolejovou lampou, komplet so 6 obrazmi 3 cm. šírky K 4.—, s 12 obrazmi 3 1/2 cm. šírky K 5.50, s 12 obrazmi 4 cm. šírky K 7.50, s 12 obrazmi 5 cm. šírky K 11.50, s 12 obrazmi 7 cm. šírky K 16.50.

Lacný parný stroj.

Číslo 130/11 s polirovaným hore koncom stojacim kotlom, mosadzo-vým cylindrom, s otvorom bezpečnosti montirovaným na pevných nohách z plechu, s pišťalou 20 m. výšky K 2.—. Lepšie parné stroje po K 2-80, 3-60, 4-20, 6.—, 8.—, 9-50. Zasiela s postovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazi

cis. a král. dvorný zásielca **HANN S KONRAD** vývozný dom Brüx, číslo 2840. (Čechy)

Bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazeniami na žiadok posielá sa každému zdarma a franko

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Bielo mäkké, jak päper 18 K, 24 K. Bielo ako snah mäkké jak päper, drapané 30, 38, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—. Lepšej jakovosti k 38. Zasielky vyše 10 korún franko s postovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Kto nevie

aký dar kúpiť má svojim známym a príbuzným ku sňatku, k meninám a na Vianoce, nech prehliadne môj hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazeniami, v ktorom každý na de zodpovedne si predmety a ktorý každému posielá na žiadost zdarma a franko

cis. a král. dvorný zásielca **HANN S KONRAD** Brüx, číslo 2854 (Čechy).

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■ Szentkirályi-u. 28.

HANN S KONRAD

cis. a král. dvorného zásielca prvá dielňa hodin Brüx, číslo 1573, (Čechy) svetový obvod

nemá cestovateľov, zastupovateľov

filiálne obchody.

Sídlo obchodu :

BRÜX (Čechy).

Kto teda zneužíva moje meno robi to len k zavedeniu obecnstva.

Všetky dopisy upravíť treba do Brüxu v Čechách.

Všetky objednávania rozposielajú sa len z Brüxu v Čechách. Pokladám si teda za povinosť upozorniť že všetky

Hanns Konrada obvodu

kdekoľvek predchádzajúce ohlasy len na Brüx v Čechách sa vzťahujú ponevač len v Brüxi v Čechách má predajné domy Hanns Konrad cis. a král. dvorný zásielca svetový obvod.

Obracam spolu pozornosť cteného obecnstva na hlavný so 4000 obrazmi opa rený cenník, ktorý len z Brüxu v Čechách každému na žiadost ochotne posielam.

Pri panujúcej veľkej dra- **sy** následkom zvláštnej hote **potravných článkov** **sy** záživnosti jeho ako nevyhnutne potrebný článok najobľúbenejší je v každej domácnosti.

Prvá dielňa liptovského karpátskeho ovčieho syra **Filip Pewny Liptovský Sv. Mikuláš**

(založená r. 1873)

Odporúča I. **sy** (slabý) K 5.50
II « (silný) K 5.—

V diezkach po 5 kilogramoch zas elá sa franko na každú poš ovú stan eu. Podrobný cenník a reklám-tabu a na žiad st franko a zdarma.

KEĎ KAŠLETE

ste zašlajmovaný,
bez chuti k jedeniu,
zachrípnutý,
máte nátku

trpíte
na záduch
a potíte sa
v noci.

keď cítite v prsiach bolesť a trápiá vás katarhálne neduhy, to je znakom toho, že ste sa prechladol alebo dostal influenzu, keď ale ku týmto predznakom choroby pripojí sa ešte i nechuf k jedeniu, môžu z toho povstať aj iné nebezpečné nemoce, prečo aj odporúča sa s odstránením nepatrných neduhov prekaziť vystúpenie ťažkých nemocí. Tomuto cieľu najlepšie zodpovie zlatou medailou, diplomom vyznačený a mnohými lekármi odporúčaný **Örkény-ho Lipový mäd** (syrup). O výtečnosti tohoto domáceho lieku svedeá početné listiny. Jednu fľašku na próbú za **3 koruny**, veľkú fľašku za **5 korún**, 3 fľašky franko za **15 korún** objednať treba s postovou dobierkou pri výlučnom hlavnom sklade **Huga Örkény-ho** lekáreň Budapest, Thököly cesta 28. Oddiel 103.